

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи та розвитку

Сергій КВАША
2022 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО:

на засіданні вченої ради економічного факультету
Протокол № 7 від 20 травня 2022 р.

Декан факультету А. Діброва Анатолій ДІБРОВА

на засіданні кафедри економіки
Протокол № 5 від 27.05.2021 р.

Завідувач кафедри В. Байдала Вікторія БАЙДАЛА

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА СТІЙКІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітньо-наукова програма	Економіка підприємств та галузей національного господарства
Гарант ОНП	Байдала Вікторія Володимирівна
Розробники:	доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки НУБіП України Єрмаков Олександр Юхимович кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки НУБіП України Нагорний Віталій Володимирович

Київ - 2022

1. Опис навчальної дисципліни
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА СТІЙКІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ
(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	
Спеціальність	051 Економіка	
Освітньо-наукова програма	Економіка підприємств та галузей національного господарства	
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)	
Освітній ступінь	Доктор філософії	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Форма контролю	екзамен	
Показник навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	Денна, вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20	8
Практичні, семінарські заняття	30	12
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	100	130
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Економічна безпека та стійкість є одними з головних умов успішної діяльності аграрних підприємств в сучасних умовах господарювання. Економічна безпека та стійкість характеризують такий стан фінансово-економічних ресурсів аграрного підприємства, за якого їхнє раціональне використання є гарантією стабільної прибутковості, рентабельності та забезпечення процесу розширеного відтворення і економічного зростання. Відтак одним з важливих критеріїв забезпечення ефективного функціонування та розвитку аграрних підприємств є достатній рівень економічної безпеки та стійкості. При цьому аграрне підприємство здатне ефективно протидіяти можливим загрозам внутрішнього та зовнішнього середовища, а також досягати поставлених цілей і завдань на основі реалізації обраної ним стратегії економічного розвитку.

Метою вивчення дисципліни «Економічна безпека та стійкість аграрних підприємств» є формування теоретичних і практичних основ у рамках навчальної дисципліни, здобуття ґрунтовних знань і навиків використання методичного апарату та інструментарію економічної безпеки та стійкості для визначення відповідного стану підприємства, оволодіння універсальним інструментарієм прийняття обґрунтованих рішень щодо здійснення вибору за наявності обмежених засобів і альтернативних можливостей, оволодіння навичками для забезпечення ефективного управління підприємством, оволодіння методикою кількісної характеристики та якісної ідентифікації стану підприємства як складової галузі чи/або національної економіки.

Завдання дисципліни полягає у формуванні у майбутніх докторів філософії компетентностей щодо комплексу теоретичних знань і практичних умінь визначення, управління і забезпечення економічної безпеки та стійкості аграрного підприємства, економічного обґрунтування оцінювання його розвитку і забезпечення стратегічного функціонування в мінливому ринковому середовищі.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії повинен:

знати: роль та місце економічної безпеки у забезпеченні стійкого функціонування підприємства як господарюючого суб'єкта; підходи до формування системи економічної безпеки аграрного підприємства; особливості організації та механізм функціонування економічної безпеки підприємства; перспективи розвитку забезпечення економічної безпеки; структурні моделі управління ризиками підприємницької діяльності; особливості аналізу релевантної інформації для прийняття управлінських рішень; механізм моніторингу у системі економічної безпеки; параметри оцінки рівня економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств;

вміти: аналізувати, ідентифікувати переваги, проблеми, потенційні зовнішні та внутрішні загрози діяльності аграрного підприємства, здійснювати оцінку рівня його економічної безпеки, проектувати та організовувати виробничо-господарську діяльність задля забезпечення стійкого функціонування та розширеного відтворення аграрного підприємства і забезпечення його економічної безпеки та стійкості; проводити коефіцієнтний аналіз фінансового стану підприємства; аналізувати взаємозв'язок і залежність витрат, обсягу діяльності і прибутку; аналізувати релевантну інформацію для прийняття управлінських рішень; здійснювати оцінювання досягнутого рівня стану економічної безпеки та стійкості аграрного підприємства.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- ЗК 4. Здатність до генерування нових ідей та прийняття обґрунтованих рішень для досягнення поставлених цілей.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки і суміжних галузей.
- СК 6. Здатність обґрунтовувати та впроваджувати економічні рішення, виходячи із закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням економіко-математичних методів та моделей на мікро-, мезо-, та макрорівнях.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Мати сучасні глибокі теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

ПРН 5. Пропонувати нові рішення, розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і завдання економічної безпеки та стійкості підприємства.

Сутність економічної безпеки та стійкості підприємства, її види. Основні завдання забезпечення економічної безпеки та стійкості підприємства. Предмет і задачі курсу.

Тема 2. Складові економічної стійкості аграрного підприємства.

Структурні складові внутрішньої та зовнішньої підсистеми економічної стійкості аграрного підприємства.

Тема 3. Основні фактори, що впливають на рівень економічної стійкості підприємства.

Визначення внутрішніх та зовнішніх факторів економічної стійкості аграрного підприємства.

Тема 4. Економічна безпека аграрного підприємства.

Етапи управління економічною безпекою підприємства. Сутність і значення антикризового управління економічною безпекою підприємства.

Тема 5. Інституційна підтримка процесу формування економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств.

Ретроспектива категорії «економічна безпека підприємства», міжнародна економічна безпека, економічна безпека країни. Сучасні підходи до визначення поняття «економічна безпека аграрного підприємства».

Тема 6. Інформаційне забезпечення економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств.

Визначення сутності фінансової безпеки та стійкості підприємства. Фінансова стійкість – показник економічної безпеки аграрного підприємства.

Тема 7. Оптимізація рівня функціональних складових економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств.

Визначення необхідності методичного оцінювання економічної стійкості аграрного підприємства. Поетапна методика оцінювання економічної безпеки та стійкості аграрного підприємства. Характеристика рівнів стратегічної стійкості аграрного підприємства.

Тема 8. Управління процесом формування і зміцнення економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств.

Необхідність забезпечення економічної стійкості аграрного підприємства. Забезпечення економічної безпеки та стійкості аграрного підприємства на основі його інноваційної активності та завдань ефективного господарювання.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна, вечірня форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1. Предмет і завдання економічної безпеки стійкості	15	2	3			10	15	1	2			16
2. Складові економічної стійкості аграрного підприємства	15	2	3			10	15	1	2			16
3. Основні фактори, що впливають на рівень економічної стійкості підприємства	15	2	3			10	15	1	2			16
4. Економічна безпека аграрного підприємства	15	2	3			10	15	1	2			16
5. Інституційна підтримка процесу формування економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств	15	2	3			10	15	1	1			16
6. Інформаційне забезпечення економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств	15	2	3			10	15	1	1			16
7. Оптимізація рівня функціональних складових економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств	15	2	3			10	15	1	1			16
8. Управління процесом формування і зміцнення економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств	15	2	3			10	15	1	1			18

Разом	150	20	30			100	150	8	12			130
-------	-----	----	----	--	--	-----	-----	---	----	--	--	-----

4. Теми семінарських занять
(не передбачено навчальним планом)

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і завдання економічної безпеки стійкості.	3
2	Складові економічної стійкості аграрного підприємства.	3
3	Основні фактори, що впливають на рівень економічної стійкості підприємства.	3
4	Економічна безпека аграрного підприємства.	3
5	Інституційна підтримка процесу формування економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств.	3
6	Інформаційне забезпечення економічної безпеки та стійкості сільськогосподарських підприємств.	3
7	Оптимізація рівня функціональних складових економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств.	3
8	Управління процесом формування і зміцнення економічної безпеки та стійкості аграрних підприємств.	3
	Разом	30

6. Теми лабораторних занять
(не передбачено навчальним планом)

7. Контрольні запитання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань здобувачів

Контрольні запитання

1. Визначення поняття «економічна безпека підприємства» та «економічна стійкість підприємства».
2. Основна мета економічної безпеки та стійкості.
3. Основні відмінності між внутрішньою і зовнішньою стійкістю підприємства.
4. Способи та методи забезпечення економічної безпеки та стійкості підприємства.
5. Визначення поняття «фінансова стійкість» та її значення як головної складової внутрішньої підсистеми економічної стійкості підприємства.
6. Роль і значення таких складових внутрішньої підсистеми економічної стійкості підприємства, як:
 - виробнича;
 - кадрова;
 - інформаційна;
 - організаційна;
 - маркетингова;
 - управлінська.
7. Основні складові зовнішньої підсистеми економічної стійкості підприємства.
8. Визначення складових успадкованої підсистеми економічної стійкості підприємства.

9. Сутність і значення технологічних, організаційних, фінансовоекономічних та соціальних факторів, що впливають на економічну стійкість підприємства.
10. Визначення основних зовнішніх факторів, що впливають на економічну стійкість підприємства.
11. Оцінка впливу основних зовнішніх факторів на економічну стійкість підприємства.
12. Визначення основного змісту управління економічною стійкістю підприємства.
13. Важливість антикризового управління економічною стійкістю підприємства
14. Історичний аспект виникнення поняття «економічна безпека».
15. Визначення міжнародної економічної безпеки. Ієрархія рівнів економічної безпеки.
16. Визначення поняття «економічна безпека підприємства» з позицій декількох вчених-економістів.
17. Сучасні підходи до визначення поняття «економічна безпека підприємства».
18. Відмінні особливості між поняттями «економічна безпека» і «економічна стійкість» підприємства.
19. Поняття фінансової стійкості та її розгляд як складової економічної безпеки підприємства.
20. Визначення вчених-економістів щодо критеріїв, за якими характеризується економічна безпека підприємства.
21. Загальновідомі показники, що характеризують фінансову стійкість підприємства.
22. Визначення поняття «стратегічна стійкість підприємства».
23. Основні етапи методики оцінювання стратегічної (економічної) стійкості аграрного підприємства.
24. Види і характеристика рівнів стратегічної стійкості підприємства.
25. Забезпечення економічної стійкості аграрного підприємства на основі його інноваційної активності.
26. Концепція забезпечення економічної стійкості аграрного підприємства.
27. Стратегічні шляхи забезпечення економічної стійкості аграрного підприємства.

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *робота в малих групах* дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду

соціального спілкування;

- *семінари-дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *мозкові атаки* – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- *кейс-метод* – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації* – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України» затвердженого вченою радою НУБіП України 24 травня 2017 року, протокол № 11 із внесеними змінами Вченою радою НУБіП України 29 травня 2020 р., протокол №10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамєну або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамєн - це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік - це форма контролю, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння аспірантом програми навчальної дисципліни, педагогічної практики.

Аспіранти зобов’язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

Зміст екзамєнів і заліків визначається робочими програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті

біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України від 24.05.2017 р., протокол №11 із внесеними змінами Вченою радою НУБіП України від 29 травня 2020 р., протокол №10.

Таблиця 1.

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг аспіранта, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	зараховано
60-73	задовільно	зараховано
0-59	незадовільно	незараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}} \quad (2)$$

11. Методичне забезпечення

До методичного забезпечення навчальної дисципліни входять:

- конспект лекцій;
- наочні матеріали, дидактичні роздаткові матеріали (схеми, діаграми, тощо);
- методичні вказівки до виконання практичних занять, самостійної, індивідуальної роботи студентів;
- пакети тестових завдань та завдань контролю й самоконтролю знань.

12. Рекомендована література

Базова

1. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія. Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., [за ред. Т.Г. Васильціва]. Львів: 2012. 386 с.
2. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: [монографія]. К.: КНЕУ, 2012. 305 с.
3. Єрмаков О.Ю., Нагорний В.В. Формування економічно стійкого виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. К.: Вид. ЦП «Компринт», 2015. 294 с.
4. Єрмаков О.Ю., Величко О.В., Богач Л.В., Нагорний В.В. Економічний потенціал сільськогосподарських підприємств: теорія і практика. К.: Вид. ЦП «Компринт», 2017. 488 с.
5. Економічна безпека підприємництва в системі національної безпеки. Люта О.В., Пігуль Н.Г. Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки: [колективна монографія у 2т.]. Дніпропетровськ «ФОРМ Дробязко С.І.», 2014. Т. 2. 349 с.
6. Жихор О.Б. Економічна безпека. Харків: ХІБС УБС НБУ, 2013. 144 с.
7. Зачосова Н.В. Формування системи економічної безпеки фінансових установ: монографія. Черкаси: ПП Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2016. 375 с.
8. Зубок М. І., Рубцов В.С., Яременко С. М., Гусаров В.Г. Чернов. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навчальний посібник. К.: 2012. 226 с.
9. Кириченко О.А., Белоусова І.А., Сідак В.С. Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності в умовах глобальної фінансової кризи: монографія. К.: Дорагодрук, 2010. 437 с.
10. Кавун С.В. Пилипенко А.А., Репко Д.О. Економічна та інформаційна безпека підприємств у системі консолідації інформації: навчальний посібник. Х: Вид. ХНЕУ, 2013. 264 с.

11. Комплексне забезпечення фінансово-економічної безпеки: підручник / О. І. Копилук, О. М. Музичка, Ю. В. Тимчишин та ін. - Львів: Вид. Сполом, 2017. 411 с.
12. Кузенко Т. Б. Фінансова безпека підприємства. Х. : ХНЕУ, 2010. 300 с.
13. Кругул Ю., Зубок М., Банк Р. Комерційна розвідка та внутрішня безпека на підприємстві : навчальний посібник; К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 175 с.
14. Мойсеєнко І.П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посібник. Львів, 2011. 380 с.
15. Отенко І. П., Іващенко Г.А., Воронков Д.К. Економічна безпека підприємства: навч. посібн. Х.: ХНЕУ, 2012. 251 с.
16. Подольчак Н., Карковська В. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 267 с.
17. Сусіденко О. В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методи, практика : монографія. К.: Центр учбової літератури, 2015. 127 с.
18. Ткачук В.І. Економічна безпека та стійкість сільськогосподарських підприємств: монографія. Житомир: «Видавництво «Волинь», 2013. 276 с.
19. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навчальний посібник. Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»; за заг. ред. д-ра. екон. наук, проф. С. М. Фролова. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 333 с.
20. Воробйов Ю.М., Воробйова О.І., Блажевич О.Г. Фінансова безпека будівельних підприємств: монографія. Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2013. 180 с.
21. Хома І. Б. Формування та використання систем діагностики економічної захищеності промислового підприємства: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 503 с.
22. Черевко О. В., Мігус І. П. Управління системою економічної безпеки суб'єктів господарювання: обліково-аналітичне забезпечення: монографія. Черкаси: ПП Чабаненко Ю. А. Черкаси, 2015. 198 с.
23. Шпак Н., Пирог О., Романишин М. Економічна стабільність суб'єктів господарювання в умовах хаотичного розвитку національної економіки України: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 287 с.
- 24.

Допоміжна

1. Васильчак С. В. Механізми формування економічної безпеки підприємств готельного бізнесу на основі маркетингових інструментів. Формування ринкових відносин в Україні. 2017. № 12. С. 75-79.
2. Гончаров С. М. Основи економічної безпеки підприємства: навч. посіб. К.: Кондор, 2017. 216 с.
3. Денисенко М. П. Зарубіжний досвід регулювання економічної безпеки. Інвестиції : практика та досвід. 2017. № 6. С. 15-19.
4. Денисенко, М. П. Пріоритетні напрями посилення економічної безпеки. Економіка та держава. 2017. № 3. С.31-35.
5. Єрмаков О., Нагорний В, Любанський Я. Методологічні засади підвищення економічної безпеки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Бухгалтерія в сільському господарстві: Всеукраїнський щомісячний науково-практичний журнал. 2014. № 12. С.28-35
6. Єрмаков О.Ю., Нагорний В.В., Єрмаков С.О. До проблеми підвищення економічної безпеки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Науково-практичний журнал: Economic and food security of Ukraine,. 2014.№ 1(2). С. 29-34
7. Нагорний В.В. Організаційно-економічні особливості формування економічно стійкого виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Стан та проблеми

- функціонування підприємницьких структур в умовах перманентної економіки (Колективна монографія) «Сочінський М.М». 2016. С. 56 – 63
8. Єрмаков О.Ю., Нагорний В.В., Інформаційні технології і економічна безпека сільськогосподарських підприємств. Тези доповідей на III Всеукраїнській науково - практичній інтернет - конференції «Інформаційні технології в агробізнесі та аграрній освіті» (21-24 квітня). Дніпропетровськ, 2015. С. 16-18
 9. Нагорний В.В. Стратегічні напрями формування економічно стійкого виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія економічного розвитку України: теоретичні засади та механізми реалізації» (14-15 квітня 2016 року). Ніжин, 2016. Ч. 2. С. 263-264
 10. Нагорний В.В. Організаційно-економічні особливості формування економічно стійкого виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Міжнародна науково-практична конференція: «Ресурсозберігаючі технології та їх правова і економічна оцінка в сільськогосподарському виробництві» (27-28 квітня 2016 року). НУБіП України, 2016. С. 203-205
 11. Єрмаков О.Ю., Нагорний В.В., Есаулов В.А. До питання економічно стійкого господарювання сільськогосподарських підприємств. Міжнародна науково практична конференція: «Аграрна політика України в умовах глобальних продовольчих та фінансово – економічних / викликів» (20-21 жовтня 2016 р). НУБіП України, С. 30-32
 12. Єрмаков О.Ю., Гнатенко Є.Ю., Нагорний В.В. Інноваційне забезпечення розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні. К.: Вид. ФОП «Ямчинський» 2019. 182 с.
 13. Колісніченко П. Т. Науково-методичні основи ефективного управління економічною безпекою малих та середніх підприємств. Економіка та держава. 2017. № 7. С. 49-52.
 14. Колісніченко П. Т. Науково-методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Інвестиції : практика та досвід. 2017. № 16. С. 38-44.
 15. Лисенко Н. О., Білошкурська Н. В. Економіко-організаційний механізм формування економічної безпеки агропромислових підприємств : [монографія]. Умань : ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2014. 257 с.
 16. Орлик О.В. Дослідження сучасних підходів щодо дефініції поняття “фінансова безпека підприємства”. Інноваційна економіка. 2017. № 1-2. С. 179-183.
 17. Степанов Д.С. Вплив інвестиційного забезпечення та величини сільськогосподарського підприємства на його економічну безпеку. Інвестиції : практика та досвід. 2017. № 16. С. 55-60.
 18. Сусіденко О.В. Аналіз забезпечення фінансової безпеки підприємств. Економічні студії. 2015. №1. С.97-99.
 19. Фень К. С. Система управління економічною безпекою підприємств харчової промисловості. Формування ринкових відносин в Україні. 2018. № 4. С. 115-119.
 20. Фостяк В.І. Безпекова діяльність та безпековий потенціал підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2018. № 3. С. 114-119.
 21. Шинкар, С. М. Теоретичний базис забезпечення економічної безпеки промислових підприємств. Формування ринкових відносин в Україні. 2017. № 12. С. 183-188.

13. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НУБіП України <https://nubip.edu.ua/node/17325>
2. Законодавство України <https://zakon.rada.gov.ua/>
3. Верховна Рада України www.rada.gov.ua
4. Кабінет Міністрів України www.kmu.gov.ua
5. Міністерство фінансів www.minfin.gov.ua
6. Державна податкова служба України www.tax.gov.ua
7. Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua
8. Національний інститут стратегічних досліджень www.niss.gov.ua

9. Центр перспективних соціальних досліджень www.cpsr.org.ua
10. Антимонопольний комітет України www.amc.gov.ua